

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

ΠΑΡΑ
ΒΕΝΙΑΜΙΝ ΛΕΣΒΙΟΥ.

ΤΟΜΟΣ Α΄.

ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ ΤΗΣ ΑΟΥΣΤΡΙΑΣ,
ἐκ τῆς Τυπογραφίας τοῦ Ἰωάννου Σενίερ.
1818.

ΤΩ ΣΟΦΩ ΕΙΡΗΝΑΙΩ ΘΗΡΣΙΩ!

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΕΥΝΗΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Η Ἑλλάς, ὦ Θήρσιε! καὶ ἡμίθρανής οὐσα ἐκ τῶν ἀμέτρων καιρίων πληγῶν, ἃς περὶ κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐκ τῶν διαφορῶν ἐπιδρομῶν τῶν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς ἐδάφους ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐπιγενομένων ἔλαβες, ἠσθάνθη τέλος πάντων μετὰ παρέλευσιν πολλῶν αἰῶνων ἐπαφῆς χειρὸς τινος οὐρανόθεν ἐπιφερομένης ἐπὶ αὐτῆς, ἣτις ἐπετίθετο μαλάγματα καὶ ἔμπλασρα ἐπὶ τῶν πληγῶν, καὶ εἰς τὴν δίψαν αὐτῆς προσέφερεν ὕδωρ ψυχρὸν καὶ διαυγές. Τὸ πρόσωπον ὅμως αὐτῆς ἦν ὡς ἡ τίτανος, οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς κεκλιωμένοι, τὰ χεῖλη αὐτῆς μεμάραινα, τὸ κάλλος αὐτῆς ἐσβεσμένον, ἡ μορφή αὐτῆς ἠφανισμένη, ἅπασα ἡ ζωϊκὴ αὐτῆς δύναμις μὴδενισμένη, τὰ πνευματώδη αὐτῆς μευσὰ ἐξωπρακισμένα, καὶ ἐν ἐνὶ λέγω ὁ ζοφερὸς θάνατος ἐξωγραφισμένος ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτῆς. Θέαμα φοβερὸν καὶ φρικῶδες εἰς τοὺς ὀρῶντας! Λίσθανθείσα ὅμως ταύτης τῆς εὐεργετικῆς χειρὸς, καὶ ἀναλαβοῦσα δυνάμιν τινα, ὕψωσε μικρόν τι τὰ

βλέφαρα, καὶ ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς θεατὰς νὰ ἴδωσι τὴν ὄψιν τῶν βοῶν αὐτῆς ὀμμάτων. Ὡ Ζεῦ, εἶπε τότε αὕτη, εὐρίσκειται ἔτι ἀνθρωπότης ἐπὶ τῆς Γῆς! Εὐρίσκειται ἔτι ἔνσαγμα θεῖον εἰς τοῦτο τὸ εἶδος τοῦ ζώου: τὸν ἀνθρώπου! Ἐγὼ εὐπάκησα ἔθνη ὀλόκληρα, ἐγὼ ἐξημέρωσα βασιλείας ὅλας, αὐτὸν τὸν νέον κόσμον ἐγὼ ἐκ θερίων τὸν μετέβαλον εἰς ζῶον θεογενές, καὶ οὐδὲς τῶν εὐπορηθέντων ἠθέλησέ ποτε νὰ ἐκτείνῃ χεῖρα βοήθειας πρὸς με, καὶ τὸ χεῖρισον πολλοὶ ἐξ αὐτῶν τροσπέρουσι τὸν σιδήρον καὶ τοὺς ἀνθρακας πρὸς κατασκευὴν τῶν πλοίων μου. Ποῖος – καὶ σιδήρεον καρδίαν ἔχων βλέπων τὰ ἐμὰ τέχνα ἐξ Ὀμήρων, ἐκ Πυθαγόρων, ἐξ Ἀριστοτέλων, ἐκ Πλατῶνων, ἐξ Ἀρχιμηδῶν νὰ μεταμορφώσῃ εἰς αὐτόχημα κτήνη, νὰ μὴ κινήθῃ εἰς ἔλεος, καὶ ταῦτα ἂν αὐτος ὀνομάξῃ ἑαυτὸν μαθητὴν τοῦ Ἀρχιμήδου, τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ Πυθαγόρου καὶ Ὀμήρου; Οἱ ἡθακοὶ τεύτων τῶν λεγομένων φωτισμένων ἐθνῶν γα-

Θήμενοι ἐπὶ τῆς διδασκαλικῆς καθέδρας φωνοῦσι καθ' ἑκάστην, ἡ ἀχάριστος, ὅς τις εὖ παθῶν ἀμνημονεῖ“· εἶτα ἀπᾶξ ἀπαντες καὶ διδάσκοντες καὶ διδασκόμενοι ὅχι μόνου ἀμνημονοῦσιν· ἀλλὰ καὶ ὅλαις αὐτῶν δυνάμεσι φέρονται πρὸς ἀποθήρῳσιν τῶν τέκνων μου. Ἄπασαι αἱ τέχναι καὶ ἐπιστῆμαι ἐξωρίσθησαν ἐκ τοῦ ἐμοῦ εὐάφους. αἱ μουσαι ὅμῃ πᾶσαι ἀπέπτησαν, καὶ ἐγὼ γέγονα οἰκητήριον Σηρίων. καὶ αὐτὴ ἡ διάλεκτος τῶν τέκνων μου μετουσιώθη εἰς βάρβαρον! Ἄφ' οὗ, ὦ Θήρσιε, ἢ Ἑλλὰς ἐπρόφερε τούτους τοὺς λόγους, ἐπέφερε καὶ ἄλλους ὅχι ὀλίγους· πλὴν ὄντων διακεκομμένων, οἱ παριστάμενοι δὲν ἐδυνήθησαν νὰ καταλάβωσι τὴν σημασίαν αὐτῶν. Ἦν ὅμως καὶ ἡ τῆς ψυχῆς αὐτῆς εὐχαρίστησις διακεχυμένη ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτῆς, ἔνεκα τῆς σῆς πρὸς αὐτὴν ἐγνωμοσύνης.

Ὡν λοιπὸν καὶ ἐγὼ ταύτης τέκνου, ἔπρεπε νὰ συ-

ναισθανθῶ τῆς σῆς εὐποιᾶς, καὶ αισθανθῆεις νὰ σοὶ προσ-
φέρω δῶρον τι, ὅπερ εἶναι ὁ πρῶτος τῶν ἐμῶν πόνων: ἡ
παρούσα λέγω ἀριθμητικῆ μετὰ τῆς γεωμετρίας καὶ ἀλ-
γέβρης. Ἐπρεπεὺς ὅμως, ἔπρεπε νὰ ᾔηται ἡ ποιότης τοῦ
προσφερομένου καρποῦ ἀνάλογος μὲ τὰς ποιότητας ἢ μέ-
γεθος τῆς ψυχῆς, πρὸς ὅν περ προσφέρεται τὸ δῶρον. Ἀλλ'
ἐκ ποίας χώρας συνελέχθη, ἢ εἰς ποῖον τόπον ἐποιώθη;
Εἰς τόπον ἀγεώργητον ἢ εἰς τόπον ἔρημον: ἔνθα ἡ πύ-
κνωσις τῶν νεφῶν ἐμποδίζουσιν ὀλοτελῶς τὴν διαόδου τῶν
ζωϊκῶν τοῦ Ἥλιου ἀκτίνων ἢ ἔνθα μόλις ποτὲ πέπτουσι
ρακίδες τινες ὕδατος ἢ ἔνθα οἱ ἄνεμοι ὑπὸ τῶν ἐλῶν δια-
φθειρόμενοι καὶ τὸ ὀξύγονον ἀπολλύοντες, ἀποκαθίζονται
ἀνόκαιοι πρὸς χυμὸν τῶν καρπῶν. Εἶναι ὅμως, νομίζω
ἐγὼ, δίκαιον, ἕκαστον προϊόν ἐνὸς κλίματος νὰ παραβάλλ-
ηται ὄχι μὲ τὰ προϊόντα ἄλλου κλίματος βελτίσου, ἀλ-
λέως ἢ σύγκριστις ἤθελεν εἶναι ἡμαρτημένη. Καθότι – ἂν
οἱ πνέοντες ἄνεμοι ᾔηται ζέφυροι. . ἂν ἡ γῆ ᾔηται εὐχαιος. .

ἂν τὸ ἔδαφος διασχίζεται διὰ παχέων ὑγίων εἰς βάθει
αὐλακας. ἂν οἱ ὑετοὶ ἦναι ἀφθονοί. ἂν αἱ ἡλιακαὶ ἀ-
κτίνες προβάλλωσιν ἀφθόνως ἢ τίς πλέον ἤθελεν ἀμφι-
βάλλοι περὶ τῆς ἀρίστης ποιότητος τῶν καρπῶν. Ἐὰν δὲ καὶ
ἐξ ἐναντίας ἐλλείπουσι ταῦτα πάντα ἢ πῶς εἶναι τρόπος
να εὐρέθῃ καρπὸς ὠριμος καὶ ἡδύς. Καὶ καθὼς τὸ να νο-
μίζητις ὅτι ἡ θέρμη, τὸ φῶς καὶ ἡ ὑγρασία κατέρχονται
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἶναι σαφῆς ἀπάτη ἢ οὕτω καὶ τὸ να νο-
μίζη ὅτι μανθάνητις τὰ ὄντα, καὶ γίνεται ἐπισήμων ἐκ
τοῦ διδασκάλου, ἢ βιβλίων. Καθότι ἂν τὸ ἔδαφος ἐνὸς
τόπου δὲν συνεῖχε τὸ θερμογόνον, ἢ ἂν αἱ Ἡλιακαὶ ἀ-
κτίνες δὲν ἀντανακλῶντο ἐξ ἐκάστου μὲν τῶν πέριξ ἀν-
τικειμένων, ἢ ἂν ἡ γῆ δὲν συνεῖχε τὸ νερὸν ἢ οὔτε ὑ-
γρασία, οὔτε φῶς, οὔτε θερμογόνον, ἢ θελεν ὑπάρχει ἐπὶ
τῆς Γῆς. Ὡσαύτως λοιπὸν καὶ ἂν ἐλλείπωσιν ἕκτινος
τόπου σχολεῖα, συνύπαρξις καὶ συναναστροφὴ πολλῶν
πεπαιδευμένων, ὡς ὡς ἐξ ἄλλης βολῆς τοῦ χαλυβος

μετὰ τῆς πυρίτιδος· νὰ γεννῶνται σπινθήρες· ἢ πολλὰ ὀλίγα
φῶτα μαθημάτων ἤθελεν ἰδοῦν ἐκεῖ. Τοῦτο λοιπὸν ἐλ-
λείπει ὀλοτελῶς, ὡς ἕκαστος τοῦτο ὄρα ἰδίᾳς ὀφθαλμοῖς,
ἐκ τῆς πάλαι ποτὲ μητρὸς τῆς παιδείας Ἑλλάδος. Ὡς
ἤθελεν εἶναι παράλογον τὸ νὰ ζητήσῃ τις ἤδη ὠριμον
καρπὸν καὶ ἠδὺν ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰδώρου. Ἀλλ' ἐπει-
θὴ καὶ, ὡς τοῖς πᾶσιν εἶναι γνωστὸν, εἶναι ἴδιον τῆς ἡμε-
τέρας φαντασίας τὸ νὰ καλλωπίξῃ διὰ λαμπρῶν χρωμά-
των τὰ ἀγαπητὰ ἀντικείμενα, καὶ νὰ μεγεθύνῃ αὐτὰ ὑ-
περβόλως· ἀκόλουθον εἶναι τὰ προΐοντα τῆς Ἑλλάδος νὰ
φανῶσιν ἠδῆς· εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ Φιλέλληνας. Πλὴν
εἶναι πλέον παραβέβαιον ὅτι ἡ ἐμὴ φαντασία ὑπερηύξη-
σε, πρὸς ἕπερ γράφω ἀντικείμενον, οὐ τινος· ἐγὼ εἰμὶ
λατρεῖς τῶν προτερημάτων.

BENIAMIN ΛΕΣΒΙΟΣ.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΤΑΣ

Αντις, ὦ φιλιαναγνώσαι, ἐξετάξῃ τὸ πρᾶγμα ἀπολι-
τως εὐτος βέβαια θέλει ἀποφασίσει τὴν παρούσαν πραγ-
ματείαν μὴ ἀξίαν φωτός. Ἐὶ δὲ καὶ δὲν εὐχαριστηθῆ εἰς
τὴν ἐπιφάνειαν, ἀλλὰ παρεισθῶσαι εἰς τὰ ἐνδύμυχα καὶ
ἐξετάξῃ τὸ πρᾶγμα αναφορικῶς: ὅτι σὴλονότι οἶος εἶναι
ὁ σόμαχος, τοιαῦτα πρέπει νὰ ἦναι καὶ τὰ φαγητὰ, καὶ
οἷα ἡ λιπαρότης τῆς γῆς, τοιοῦτοι καὶ οἱ καρποὶ εὐτος
θέλει συγκατανεύσει νὰ δώσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψῆφον τοῦ ὅτι
πρέπει νὰ ἰδῇ τὰς ἠλιακὰς ἀκτίνας. Καθότι ἐν βιβλίον
σοικειῶδες πρέπει νὰ εὐμοιρῆ καθαρότητος, ἀκριβείας,
συνδέσμου τῶν ἐννοιῶν, σερήσεως ταυτολογιῶν, μεθύσθου,
καὶ νέων ἐφευρέσεων, ὅπερ εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ
ἐκεῖ, ἐνθα ἄπεσιν ὁ χορὸς τῶν μουσῶν, ἐνθα ἐλλείπουσιν
αἱ ἐπισῆμαι, ἐνθα δὲν ὑπάρχουσι σχολεῖα, ἐνθα δὲν εὐ-
ρίσκειται σμῆνος πεπαιδευμένων, ἐνθα εἶναι ἐξόριστος ἡ
μήτηρ τῶν φώτων φιλοσοφία, ὡς εἶναι ἡ παρούσα Ἑλ-
λάς. Ἄλλὰ - πρέπει ἀράγε διὰ τοῦτο ἡμεῖς οἱ Ἕλληνας
νὰ διαμείνωμεν, εἰς ἣν περ ἤδη εὐρισκόμεθα κατάσασιν;
Τίς - περὶ τούτου ἤθελε καταζητοῖ; Οὐδείς. Ὡςε πρέπει
νὰ ἀνακληθῆ εἰς τὴν ἑαυτὴν πατρίδα ἡ φιλοσοφία, γῆρις

νά φροντίζωμεν ὀλοτελῶς περὶ τῆς εὐφραδίας τῶν ἐπιση-
λῶν. Καὶ τὰ προσκλητήρια εἶναι οὐδὲν ἄλλο, ἢ ὅπερ ὁ
Ξενοκράτης ὠνόμασε λαβὰς φιλοσοφίας: τουτέστι
τὰ μαθήματα, ὧν περ' ἀπάντων προηγείται ἡ ἀριθμητική.

Τὰ μαθηματικά λοιπὸν μόνον ἐκληρώσαντα τὸ ται-
οῦτον ὄνομα εἰ δὲ ῥητορική, ποιητική, κτξ., εἶναι πρὸς
συλισμὸν μόνον τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τρόπον τινα ἐπουσιώ-
δεις μαθήσεις. Καθότι μόνον τὰ μαθηματικά τῶν ἀνθρω-
πίνων μαθήσεων ἢ γνώσεων ἀντισηθμοῦνται μὲ τὸ βάρος
ἢ ἔκτασιν τοῦ ὀνόματος ἐπισημῶν. Ἐπειτα μόνον τὰ μα-
θηματικά, καὶ οὔτε ῥητορική, οὔτε ποιητική, οὔτε ἄλλο
τε, μετὰ τῆς πείρας ἄγουσι τὸ φῶς εἰς τὴν ἔρευναν τῶν
μυστηρίων τῆς φύσεως. Ἀφαίρεσον τὰ μαθηματικά ἀπὸ
τῆς Γῆς εἰ καὶ θέλεις ἰδεῖ τὸν ἀνθρώπον ἐρπύζοντα ἐπὶ
τῆς Γῆς, χωρὶς νὰ δύνηθῃ νὰ ὑψωθῇ ἀπὸ τῆς γῆϊνης ἐ-
πιφανείας, οὔτε νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Καὶ
εἶναι τοσοῦτον ἀναγκαῖα τὰ μαθηματικά εἰς τὴν παιδα-
γωγίαν τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε τούτων ἀπόντων μένει ἄπορον
εἰς τί ἤθελε παιδαγωγηθῆ ὁ ἀνθρώπος, καὶ πολὺ πλεον
πῶς ἤθελε παρεισδύσει εἰς τὰ τῆς φύσεως μυστήρια. Ἰθὺν
καὶ ὁ Πλάτων ἐπὶ τῆς θύρας τῆς Ἀκαδημίας ἐπέγραψε
τὸ, »μηδεὶς ἀγνομήτρητος εἰσέλτω.«

Ἄπαντα λοιπὸν τὰ μαθηματικά ἔχουσιν ὑποκειμέ-
νον τὸ οὐσυωδέστατον τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων: τουτέστι
τὴν ποσότητα εἰς ἧς περ' ἀπούσης αἱ λοιπαὶ τῶν γνώσεων
ἤθελον εἶναι ἀνύπαρκτοι. Καθότι ἐπειδὴ καὶ ὁ ἀνθρώπος
εἶναι φύσει ἐνεργητικός. . καὶ πρὸς αὐτὸν ἐνεργεῖ οὐδὲν
ἄλλο, ἢ τὰ σώματα, εἴτε ἐκτάσεις περατούμεναι εἰ δῆλον

ὅτι τὸ πᾶν τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων κυρίως προσδιορίζεται εἰς οὐδὲν ἄλλο, ἢ εἰς τὴν ποσότητα. Τὴν μὲν λοιπὸν συνεχῆ ποσότητα ἐκλήρωσατο ἡ γεωμετρία, τὴν δὲ διακεκριμένην, ἡ ἀριθμητικὴ.

Ἡ ἀριθμητικὴ λοιπὸν εἶναι ἡ βῆσις καὶ κλεῖς πάντων τῶν μαθηματικῶν, καὶ ἀναγκαιοτάτη καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ὄχλον, καὶ ἔστιν οὐδεὶς, ἕστις δὲν ἔχει αὐτῆς χρείαν. Καθότι ἐπειδὴ καὶ αἱ ἀναφοραὶ πάντων τῶν μαθηματικῶν ἀνάγονται εἰς τέλος πάντων εἰς ἀριθμούς, εἶδη δὲ ὅτι ἡ τῆς ἀριθμητικῆς γνώσις προαπαιτεῖται πρὸ τῆς τῶν λοιπῶν γνώσεως. Καὶ πῶς ἄλλως ἤθελε λάθοις τις ἰδέαν διαστήματος ἄνευ μονάδων; Ἡ λέγων τις ὅτι ὁ ἥλιος ἀπέχει ἀφ' ἡμῶν 34 μελλιόνια, τί ἄλλο κάμνει, ἢ ἀριθμεῖ; Καὶ ποῖα τῶν τεχνῶν, ἢ ἐπαγγελμάτων, ἢ πολιτεύματος δύναται νὰ ἐκτελέσῃ τε ἄνευ τῆς ἀριθμητικῆς;

Ἡ τῆς ἀριθμητικῆς λοιπὸν ἀρχὴ, κατὰ μὲν τὸν Στράβωνα (α), ἀποδίδεται εἰς τοὺς Φαίνικας, οἵτινες ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι τοῦ κόσμου ἔμποροι. κατὰ δὲ τὸν Λαέρτιον Διονύσιον (β), ἡ μὲν Αἴγυπτος ὑπῆρξεν ἡ γεννητριά αὐτῆς, ὁ δὲ πατὴρ αὐτῆς ὁ Θεὸς, ἢ Θῶτ, ἢ Ὅσιρις, ὅστις ἦν ὁ αὐτὸς μὲ τὸν Ἑρμῆν τὸν Τρισμέγιστον. κατὰ δ' ἄλλους αἱ Ἰνδίαι. Ἄπαντα δ' ὅμως τὰ ἔθνη, πλην τῶν ἀρχαίων Σινίων, οἵτινες εἶχαν δύο χαρακτῆρας, καὶ ἐνὸς ἔθνους τῆς Θράκης, ὅπερ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην εἶχε τέσσαρας, ἔχουσι διὰ περιόδου τὸν ἀριθμὸν δέκα. Καὶ ὁ λόγος τούτου τοῦ φαινομένου ἀναντιρρήτως

(α) Γωγρ. βιβλ. εζ'.

(β) Ἐν τῷ προοιμίῳ.

εἶναι οὐδεὶς ἄλλος, ἢ ἡ ἰσαριθμότης τῶν δέκα δακτύλων ποσότης. Τὸ γὰρ εἶχεν ὁμοίως ἐν ἔθνος διὰ περίσσειον ἀριθμητικὴν τὰ δύο, ἢ τὰ τέσσαρα, τοῦτο ἐμφανίζει οὐδὲν ἄλλο, ἢ τὸν μακρὸν νοῦν καὶ μνήμην αὐτοῦ.

Ὡς πρὸς τὰ γραπτὰ ὅμως σημεῖα τῶν ἀριθμῶν ἐγγίνοι τὰ ἔθνη τῆς Ἀσίας μετεχειρίσθησαν ὅχι ἄγνωστα σημεῖα, ἀλλὰ τὸ ἀλφάβητον αὐτῶν, καὶ ὡς φαίνεται, καὶ οἱ Ἕλληνας ἢ αὐτοὺς ἐμιμήθησαν, ἢ κατὰ συμβεβηκὸς μετεχειρίσθησαν τὸ αὐτό. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων γράμματα οὐκ ἐξικνούνται μέχρι τῆς ἐκτίσεως τῶν χιλίων, ὅπερ εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὴν ἀριθμητικὴν, ὅθεν ἐπειδὴ καὶ οὐκ ἐξέρχονται μέχρι τῶν εἴκοσι ἑπτὰ, ἢ ἀνάγκη προσθέσειν τριῶν ἐπισημάτων, καὶ ταῦτα τῶν δ', γ', η': τοῦτέστιν εἰς τὸν τόπον τῶν θ, ρο, ρου. Λέγουσιν ὁμοίως τινὲς ὅτι ἐπειδὴ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι παρισώσι διὰ τοῦ Ἰῶτα τὴν πρώτην δεκάδα, κατὰ μίμησιν αὐτῶν καὶ οἱ Ἕλληνας ἐκτίθειναι τὸν δέκα ἀριθμὸν διὰ τοῦ Ἰῶτα. Ἀλλ' ἂν οἱ Ἕλληνας ἐκτίθεντο τὸν δέκα ἀριθμὸν διὰ τοῦ κ, πω - ἔπρεπε γὰρ παρεθέσθαι τὰ τρία αὐτῶν ἐπισηματικά γράμματα; ἅπαντα ἄρα μεταξύ τῶν δεκάτων, ἢ εκατοντάδων;

β'. Τίς - ἀγνοεῖ, ὅτι τὸ γένος τῶν Ἰουδαίων ἦσαν ἀκοινωνήτοι; Οἱ Ἕλληνας ἄρα ἐσηκώθησαν ἐκ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπήγαυ εἰς τὴν Παλαιστίνην, καὶ κοινωθέντες μετὰ τοῖς ἀκοινωνήτοις ἔμαθον ὅτι τὸ Ἰῶτα παρίσχει τὸν ἀριθμὸν δέκα! Δυσκόλως τις ἤθελε καταπιεσθῆ, εἰς τοῦτο γ'. Ἐπειδὴ οἱ Ἰουδαῖοι συνέζων μετὰ τῶν Αἰγυπτίων, χωρὶς γὰρ μάθωσι παρ' αὐτῶν τοὺς νῦν χαρακτηῖρας τῶν

ἀριθμῶν ἀκόλουθον εἶναι θάτερον δυοῖν : ἢ εἰ Αἰγύπτιοι
 γὰρ μὴ εἶναι εἰσρέεται τῶν νῦν χαρακτήρων, ἢ οἱ Ἰου-
 δαῖοι γὰρ ἦναι ἀνεπιτήδευτοι πάσης μαθήσεως καὶ ἔχομένως
 καὶ πάσης διδασκαλίας. Τὴν σήμερον ὁμῶς ἔγνωσαν πάγ-
 κοινοί οἱ χαρακτήρες τῶν Ἰουδαίων, ὡς ὄντες ἐπιτηδυστάτοι
 ἀπάντων τῶν λοιπῶν.

Ὅτι λοιπὸν ἡ ἀφθμωτική εἶναι ἀναγκαιοτάτη πρὸς
 παιδείαν τῆς νεολαίας, καὶ πρὸς χρῆσιν τοῦ πολιτικοῦ
 βίου, οὐδεὶς βέβαια δύναται γὰρ ἀπεῖπαι· μένει ὁμῶς γὰρ
 ἦναι ὁ ὑφαντὴς αὐτῆς τειοῦτος, ὡς καὶ τὸ ὕφανμα αὐ-
 τῆς γὰρ ἦναι ἄριστον, καὶ αἱ κλώσαι μὴ ἀνύμαλοι ἢ σκλη-
 ραὶ· ἀλλὰ καὶ ἡ ὄρασις καὶ ἡ ἀφή τοῦ ἀναγνώστου γὰρ κα-
 θεύνηται. Ἄλλ' ὅθεν εἶναι ἐξωστρακισμένοι καὶ αἱ τέ-
 χναι καὶ αἱ ἐπισημαί, ποῖος — λόγος ἤθελεν εἶναι τοῦ γὰρ
 ζητῆται ἐκεῖ ἄριστον τεχνίτην;

Σημειωτέον δ' ὅτι ἐγὼ εὔρον ἐμαυτὸν βεβιασμένον
 περὶ τῶν κομματίων τῆς ἡμετέρας διαλέκτου, ὅπερ ἤθελε
 συμβῆθαι εἰς ἕκαστον εἴαν μόνον θελήσῃ γὰρ περιεργασθῆναι τὸ
 πρᾶγμα. Καθότι οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἀγνοεῖ ὅτι τὰ διανοή-
 ματα ἡμῶν, καὶ ἐντεῦθεν καὶ ἡ ὁμιλία ἡμῶν, σύγκειται
 ἐκ μερῶν, ἐξ ὧν ἄλλα μὲν συνανταὶ γὰρ σαθῶσι καθ' ἑ-
 αὐτὰ, ἄλλα δὲ μὴ, καὶ ὅτι ταῦτα εἶναι ὄχι ὁμοειδῆ·
 καὶ τούτου ἕνεκεν καὶ οἱ γραμματικοὶ ἐδιαίρεσαν τὰ τῆς
 παύλης σημεῖα εἰς τρία : εἰς τελείαν (.), ἡμιτελή (·),
 καὶ ἀτελή (,)· Ὡς, ὡς ἕκαστος ὄρα, ἡ τελεία ἡμῶν
 καὶ ἡμιτελής εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον, καὶ ὄχι δύο,
 καὶ ἡ διαφορὰ αὐτῶν ὑφίσταται εἰς οὐδὲν ἄλλο, ἢ εἰς τὴν
 τοποθεσίαν. Πλήν φθάνει τις γὰρ διέλθῃ μίαν μόνην σελίδα

ἐνὸς τυχόντος βιβλίου καὶ θελεῖ ἰδεῖ, ἂν δύνηται, νὰ
 καταλάβῃ ποῦ εἶναι τελεία, καὶ ποῦ ἀτελής. Τὸ νὰ βλέ-
 πῃ λοιπὸν τις ἑαυτὸν ἠπατημένον εἶναι ξενοχώρια. Δεύ-
 τερον δ' ἐκμυλείων τις τὸ πρᾶγμα λεπτοτέρως, ἤθελεν
 εἶδαι ὅτι δίδονται νοήματα κείμενα μεταξὺ τῆς ἡμιτελοῦς
 καὶ ἀτελοῦς, καὶ ἔχομένως ὅτι οὐκ εἶναι ἱκανὰ τρία μό-
 νον σημεῖα πρὸς παράστασιν τῆς πύλης τῆς ἀναγνώσεως,
 ἀλλ' ὅτι εἶναι χρῆσι καὶ ἐνὸς ἄλλου τετάρτου. Ἄν-
 λοιπὸν εἶναι πρῆπον καὶ ἀβωότατον τὸ πρᾶγμα ἕνεκα
 μὴ γένῃ; Ὡς αἰτοῦμαι ἐκ τοῦ ἀναγνώστου, διαμένοντος
 ὡς καὶ πρότερον τοῦ σημείου τῆς τελείας, νὰ μοι δώσῃ
 ἄδειαν νὰ μεταχειρισθῶ εἰς μὲν τὸν τόπον τῆς ἡμιτελοῦς
 τοῦτο τὸ σημεῖον, εἰς δὲ τῆς ἀτελοῦς τοῦτο, εἰς δὲ τῆς
 ἔτι ἀτελοῦς ἢ κόμματος τοῦτο; Ὡς ἡ τελεία ἰσοδυνα-
 μεῖ μὲ δύο ἡμιτελεῖς, καὶ ἡ ἡμιτελής, μὲ δύο ἀτελεῖς,
 καὶ ἡ ἀτελής, μὲ δύο κόμματα: ταῦτέσι. $\equiv 2$, $\equiv 4$
 $\equiv 8$. Πλὴν ἐπειδὴ καὶ πολλάκις ἐπιφέρεται νόημα ἀ-
 παραλλακτικὸν μετὰ τὸ πρὸ αὐτοῦ, δῆλον ὅτι τοῦτο πρέπει
 νὰ παριστᾶται δι' ἐνὸς ἄλλου σημείου, καὶ τοῦτο ἔσω δύο
 στιγμαὶ κείμεναι καθέτως. Τρίτον ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀνάγνω-
 σις τῶν ἐρωτηματικῶν νοημάτων εἶναι ἄλλοια τῶν ἀπο-
 φαιτικῶν καὶ διςακτικῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἔχομεν καὶ ἐν
 τῷ τέλει σημεῖον διαφορετικὸν ἕρβότερον βέβαια ἤθελεν
 εἶναι νὰ γινώσκῃ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ὁ ἀναγνώστης, καὶ
 ἔχει νὰ τὴν μανθάνῃ ἐκ τοῦ πέρατος, ἐν ᾧ πλέον δὲν μένει
 καιρὸς νὰ μετασχηματίτῃ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἐρωτηματικῶς.

Ἐξω λοιπὸν καὶ τοῦτο ἄλλο σημεῖον, μία κεραία ὀριζοντία.

Ὁ Συγγραφεύς.